

DE GESCHIEDENIS DER LEVENSVERZEKERING.

DOOR

MR. H. S. VELDMAN.

Het schijnt misschien velen voorbarig om reeds thans, nu er nog slechts sedert korten tijd naar het verleden der levensverzekering wordt gevorscht en bijgevolg de gegevens nog zijn weinig in getal, een geschiedenis daarvan te willen schrijven. Maar toch kan het zijn nut hebben om die gevondene gegevens *) tot één geheel te vereenigen, ten einde een overzicht te krijgen der perioden, die, als nog niet of nog niet voldoende onderzocht, dan blijken zullen in de eerste plaats daarvoor in aanmerking te moeten komen. Vooraf vraag ik verschooning voor het dikwijls voorkomend geval, dat de beknoptheid, die voor een artikel in een maandschrift noodzakelijk is, mij dwingt om sommige punten slechts vluchtig aan te roeren, ja zelfs geheel buiten bespreking te laten.

De levensverzekering, zooals wij die heden ten dage kennen en waardeeren, is niet een produkt van eeuwen oud. Wel ontmoet men haar beginsel, de voorzorg, reeds in de grijze oudheid, zoolang er menschen hebben bestaan, maar die voorzorg was een geheel andere dan die, welke door de tegenwoordige levensverzekering wordt in praktijk gebracht. Ten tijde der Romeinen zorgden de *sodalitates*, welke eenigszins van godsdienstigen aard waren, voor de begrafenis harer leden, hetzij door hun stoffelijk overschot bij te zetten in een aan de vereeniging toebehoorend graf of *columbarium*, hetzij door aan hunne erfgenamen een begrafenisgeld of *funeraticium* uit te keeren. De leden waren verplicht een bepaald intredegeld en een zekere contributie te betalen. Het oudste reglement schijnt te zijn dat van het *Collegium funeraticium Lanuvium*. ± 133 n. Chr.

Naast deze *sodalitates* stonden de militaire vereenigingen, die behalve een begrafenisgeld aan de erfgenamen harer leden een zekere som uitkeerden.

Maar deze instellingen verschilden hemelsbreed met de tegenwoordige levensverzekering-maatschappijen. Toen werd de uitkeering gedaan zonder den vasten grondslag der sterftewetten; alles berustte op schattingen, waarmede de wetenschap der sterfteberekening niets had te maken om de eenvoudige reden, dat men geen vermoeden had van de mogelijkheid om een regelmaat te vinden in de verschillende sterften. De kassen werden voor een groot gedeelte gevuld door buiten de instelling staande liefdadige medemenschen.

De gilden, die in de middeleeuwen zulk een groote rol hebben gespeeld, wijdden ook hunne aandacht aan de begrafenis der leden. Niet alleen werd den overledene door zijne medebroeders in het gild de laatste eer bewezen, maar ook werden de begrafenis-kosten door de gildekas gedragen en ontvingen

*) Hoogst verdienstelijk heeft zich de Directie der Algemeene Maatschappij van Levensverzekeringen en Lijfrenten, gevestigd te Amsterdam, gemaakt door hare historische nasporingen, welke belichaamd zijn in het onlangs verschenen pracht- en standaardwerk: „Bouwstoffen voor de geschiedenis van levensverzekeringen en lijfrenten in Nederland”.